

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАДСКИ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ, БЕОГРАД

11000 БЕОГРАД, Булевар деспота Стефана 54-а
Центала: 20 78 600 e-mail: info@zdravlje.org.rs www.zdravlje.org.rs
Директор: тел: 32 33 976 факс: 32 27 828 e-mail: direktor@zdravlje.org.rs

Жиро рачун: 840 – 627667 – 91
ПИБ 100044907 Матични број 07041152

Датум: 02.11.2021.

Озн:

Број: 4748/1

Секретаријат за образовање и дечју заштиту

Краљице Марије 1/XVIII

11000 Београд

Предмет: Одговор на питања родитеља и запослених у вези коришћења преносних апарат за пречишћавање ваздуха у затвореном простору предшколских установа у циљу спречавања појаве и ширења заразне болести COVID-19 и у циљу обезбеђења чистог ваздуха у затвореном простору предшколских установа у периодима загађења ваздуха спољне средине

Општа стратегија за смањење ризика од појаве и ширења заразне болести COVID-19 приоритетно подразумева добро познате хигијенско-епидемиолошке мере које се примењују од проглашења пандемије заразне болести COVID-19: физичко дистанцирање, смањење броја особа на истом простору (нарочито затвореном), скрининг и изолација заражених/потенцијално заражених особа, коришћење заштитне опреме, појачане мере личне хигијене, чишћења и дезинфекције, али и очување/побољшање квалитета ваздуха у затвореним просторима, превасходно, природном вентилацијом.

Наравно, поједине мере од наведених (нпр. физичко дистанцирање деце, маске и сл.) се у предшколским установама, због својих специфичности, и не препоручују, али су у овом документу наведени као опште јавноздравствене препоруке.

У свим епидемијама/пандемијама заразних болести које се преносе путем ваздуха, **природно проветравање је најефикаснији и главни препоручени начин проветравања простора**. Међутим, постоје ситуације када уопште није могуће обезбедити природно проветравање или је могућност природног проветравања лимитирана, па се у тим случајевима **може препоручити вештачка вентилација и филтрација, искључиво у адекватним и контролисаним условима**.

SARS-CoV-2 вирус, изазивач заразне болести COVID-19, се првенствено преноси током близког незаштићеног контакта. Пренос инхалацијом аеросола (мање респираторне капљице и честице које могу остати суспендоване у ваздуху и ширити се и на удаљености веће од 2 метра) су документоване, али су овакви случајеви заражавања значајно ређи и могу се десити у ситуацијама када заражена особа током дужег временског периода борави у затвореном простору, када је вентилација неадекватна, а појединци су могли бити изложени или у исто време или у кратком периоду након што је заражена особа напустила затворени простор.

Иако нема директних научних доказа који потврђују ефикасност преносних пречишћивача ваздуха у смањењу трансмисије SARS-CoV-2 вируса, преносни пречишћивачи ваздуха са HEPA филтерима би могли уклонити вирусне честице из ваздуха затвореног простора, што би смањило изложеност вирусу, али и другим полутантима из ваздуха затвореног простора (који се емитују или из унутрашњих извора или доспевају у

2

затворени простор циркулацијом ваздуха из спољне средине) и допринело свеукупном побољшању квалитета ваздуха затвореног простора.

Узимајући у обзир ове чињенице, **посебно наглашавамо и препоручујемо следеће поступке** у случају коришћења преносних пречишћивача ваздуха:

- коришћење преносних пречишћивача ваздуха **никако не искључује и није замена за друге препоручене хигијенско-епидемиолошке мере** у циљу спречавања појаве и ширења заразне болести COVID-19, јер коришћење ових апаратова није само по себи доволно да заштити, поготово у случају блиских незаштићених контаката између особа;
- стратегије за побољшање квалитета ваздуха у затвореном простору, чак и када су оптималне, **неће елиминисати ризик од преношења SARS-CoV-2 вируса, у случају непоштовања свих осталих наведених превентивних мера**;
- проток ваздуха ових уређаја треба подесити тако да се ваздушне струје не крећу директно од једне на друге особе, јер ће смањити потенцијално ширење респираторних капљица;
- инструкције произвођача у вези са **коришћењем и редовним и адекватним одржавањем** апаратова се морају строго поштовати;
- иако су многи апарати дизајнирани тако да се постављају на под, уколико има могућности, препоручују се апарати који се могу позиционирати на већу висину (нпр. столове), што ће превенирати ресуспензију капљица са пода и других низких површина, у случају да се излазна струја ваздуха еmitује наниже;

- поједини уређаји могу стварати јаке ваздушне струје и треба водити рачуна да не стварају јаке ваздушне токове директно између појединача.

Закључак са предлогом мере

Само уз поштовање свих мера и поступака дефинисаних овим документом, може се препоручити коришћење преносних пречишћивача ваздуха у затвореним просторима, укључујући и предшколске установе, у циљу спречавања појаве и ширења заразне болести COVID-19 и у циљу обезбеђења чистог ваздуха у затвореном простору предшколских установа у периодима загађења ваздуха спољне средине.

Молимо Секретаријат за образовање и дејствујућу заштиту да овај допис дистрибуира свим предшколским установама, јер је велико интересовање и родитеља и установа за ову проблематику.

Директор
Проф.др Душанка Матијевић

4

